

Niezdecydowanie to nieumiejętność podejmowania decyzji w sposób szybki i pewny. W naszym zachowaniu ujawnia się ono z reguły w ten sam sposób: poprzez wydłużony czas podejmowania decyzji. Niezdecydowanie może jednak wynikać z działania różnych mechanizmów. Wyobraźmy sobie dwie kobiety: Annę i Alicję. Obie muszą podjąć decyzję, w jaki sposób zainwestować pieniądze na giełdzie. Anna długo się zastanawia, czuje lęk przed wyborem różnych opcji, w swoim wewnętrznym monologu kilka razy zmienia zdanie, by w końcu, nie bez wątpliwości i wahania, podjąć ostateczną decyzję. Alicja również długo się zastanawia, ale w przeciwieństwie do Anny nie odczuwa niepokoju, powoli rozważa wszystkie za i przeciw, by ostatecznie dokonać wyboru. Z powyższego przykładu wynika, że za pozornie tym samym zachowaniem mogą stać zupełnie inne powody. Niezdecydowanie ma bowiem wiele wymiarów, przy czym fakt ten był często lekceważony przez badaczy. Co więcej, dotychczas zaskakująco mało uwagi poświęcono wpływowi niezdecydowania na kontrolę poznawczą. Celem projektu jest wypełnienie tych luk poprzez pokazanie różnych oblicz niezdecydowania oraz zbadanie, w jaki sposób łączą się one z wybranymi aspektami funkcjonowania poznawczego.

W naszych badaniach skoncentrujemy się na różnych typach niezdecydowania, biorąc pod uwagę zarówno zachowanie, jak i emocje towarzyszące podejmowaniu decyzji. Sprawdzimy, czy i jak typy te wiążą się na poziomie neuronalnym z procesami kontroli poznawczej, takimi jak hamowanie reakcji, wykrywanie popełnionych błędów czy przetwarzanie informacji zwrotnej. Ustalimy również, czy związki między niezdecydowaniem a kontrolą poznawczą są modulowane przez pojawiające się w otoczeniu bodźce emocjonalne. Ocenimy też, czy różnym typom niezdecydowania można przypisać odmienny przebieg procesu selekcji i wykonywania reakcji ruchowych. Na koniec sprawdzimy, czy niezdecydowanie można przewidzieć na podstawie aktywności mózgu.

Wyniki proponowanego projektu powinny stworzyć grunt pod przyszłe badania nad wielowymiarowym charakterem niezdecydowania, nie tylko u osób zdrowych, ale także w grupach klinicznych, z uwzględnieniem czynników genetycznych i środowiskowych, a także w odniesieniu do innych cech indywidualnych. Dzięki naświetleniu związków między różnymi typami niezdecydowania a kluczowymi procesami kontroli poznawczej, wyniki projektu będą mogły służyć także jako punkt odniesienia dla teorii podejmowania decyzji. Dostarczą również danych niezbędnych do stworzenia zintegrowanego modelu procesów podejmowania decyzji i kontroli poznawczej. Dzięki temu wyniki projektu mają szansę wnieść znaczący wkład w psychologię i neuronaukę poznawczą.